

isme. Jeg synes virkelig det er en ytterst alvorlig sak når særlig kristne ungdommer går inn under marxismens fane, og like alvorlig når KV stilltiende godkjenner det kommunistiske system, mens de samtidig vender seg fulle av vrede mot det tross alt frie og demokratiske Amerika. La meg her bare sitere en meget kjent russisk forfatter (Kuznetsov) som skrev da han hadde unnslettet fra Sovjet: «After much seerious reflection over many years, I have arrived at the complete rejection of Marxism-Leninism. I consider today that this doctrine is utterly obsolete, rigid and naiv. It is utterly incapable of resolving the contradictions in society today, and, what is worse, it has led, continues to lead, and threatens to go on leading to frightful social tragedies.»

Danbolt sier: «I KV-rapporten forsvarer man revolusjon og oppstand mot øvrigheten, når det gjelder sosiale forhold. Men når kristne vidner om sin tro, og følges og fengsles, da nekter KV å støtte dem, for de er jo oppsetsige mot lovens øvrighet! De har å adlyde den øvrighet som forbyr kristent vidnesbyrd og misjon.» — Dette har jeg ikke annet ord for enn usselt svik.

Handelspolitikken til industrilandene som årsak til fattigdommen i verden er gjentatt så ofte at folk snart begynner å tro det. Jeg tror det ikke, det er nok ganske andre årsaksforhold som er avgjørende.

Er KV's misjonsdokument virkelig et misjonsdokument? Langt ifra, det er et human-etisk manifest fra en koloss på leirfötter. — Og ikke kaster de konservative evangeliske misjoner seg KV i favn før de er overbevist om at politiske pressgrupper er evangeliet overlegne! KV er falt på kne for verden, og ser ut til å bli liggende der.

Kjære Kvaal P., du sier at «dr. Ødegaard tydeligvis ikke liker KV». Etter det jeg har skrevet her, går jeg ut fra at du skjønner at verbet i setningen ikke er dekkende.

Du spør hva jeg mener med ordene: «Artikkelen (til Kv. P.) er i hele sitt opplegg et alvorlig angrep på tradisjonell evangelisk misjon, alvorlig fordi den er fremmet i nettopp dette tidsskrift.» Eks.: Om Dagbladet har en leder med angrep på vårt kristne demokrati, ville jeg ikke reagert så meget. Men hadde det samme kommet i Vårt Land, ville det vært ytterst alvorlig. Med andre ord: At din artikkel kommer som vanlig artikkel i NOTM synes jeg er betenkelig, for det viser at KV's misjonssyn har trengt dypt inn i kristnes rekker i Norge. Hadde den vært på debatt-plass, ville det vært noe ganske annet.

La meg sitere bare ett punkt av den utmerkede uttalelsen fra Studiekonferansen i Finland i sommer (Norges Kr. Stud. og Skoleungdomslag var bl.a. med): «Menneskenes egentlige nød er deres ondskap og skyld overfor Gud, og den eneste løsningen er evangeliet om Kristus.» Jeg kan nesten slutte meg til biskop Birkelis ord i Stavanger-debatten, der han uttalte (ifølge NOTM 1969 nr. 3) at «selv om misjonsdokumentet forståelig nok var blitt en slags «cocktail», så var det likevel et bevis for at man var kommet et stykke på vei.»

Riktig, — et langt, langt stykke på *gal* vei.

KIRKE OG MENIGHET I SENDELSENS PERSPEKTIV

Refleksjoner omkring en studierapport

av

OLAV GUTTORM MYKLEBUST

Sendt til verden. Synspunkter på menighetslivet i dag og i morgen.
Rapport fra en norsk studiekommisjon ved Enok Ådnøy og Helge
Hognestad. Nomi Forlag, Stavanger 1969. 159 s. Kr. 14,00.

Det er beundringsverdig at den kommisjon som har utarbeidet dette studie-dokument, har hatt fantasi og dristighet til å gå inn for synsmåter som i vår norske sammenheng stort sett ikke er blitt akseptert. «Den nye misjonstenkning», som man gjerne taler om, har hatt meget vanskelig for å vinne fotfeste hos oss.

Det kan ikke være tvil om at Kristi kirke i dag befinner seg i en misjonssituasjon i alle seks verdensdeler, at den over alt utgjør en minoritet — også i de land som har en tusenårig kristen tradisjon bak seg og hvor 90 % eller mer av befolkningen i navnet er kristne. Det er bl. a. denne kjensgjerning som har tvunget oss til en ny beskjefthet med spørsmålet om hva misjon egentlig er, dvs. hvordan den skal forstås i lys av det bibelske budskap.

Slik den nye misjonstenkning fremstiller det, er misjonen en forpliktelse og oppgave for enhver kirke, på ethvert sted, i enhver situasjon og sammenheng. I det bibelske perspektiv er det å være kirke ett med det å være sendt, sendt med evangeliet til verden, til dem som er nær ved, og til dem som er langt borte. Alle mennesker må få samme muligheter til å høre budskapet og ta stilling til det .

Et særdrag ved den nye misjonstenkning er det *helhetssynspunkt* den anlegger. Med dette sikter vi til den sannhet den så sterkt har hevdet, nemlig at misjonen har sitt utgangs- og orienteringspunkt i den treenige Gud selv. Nettopp denne sannhet er det også vårt dokument gir uttrykk for. *Mot* denne forståelse av misjonen innvendes det ikke sjelden at misjonsbegrepet på denne måte ikke lenger får klare konturer, ja, at det mister sin identitet. Men dette er åpenbart en misforståelse. Misjonsoppdraget er ett med forpliktelsen til å forkynne evangeliet for alle mennesker, alle folkeslag. Men i og med den nye misjonstenkning — som aldeles ikke er ny, men like gammel som Skriften selv — er denne forpliktelse satt inn i den universelle, ja, kosmiske kontekst den hører hjemme i.

Den forståelse av misjonen som har slått så sterkt gjennom i våre dager, innebærer nettopp dette at misjonen, i og med at den sees i sendelsens perspektiv, i og med at den settes inn i sendelsens sammenheng — ikke lenger får preg av å være et spesielt, dvs. en oppgave for spesielle personer (misjonsvennene) og

spesielle grupper (misjonsorganisasjonene), en virksomhet som drives i tillegg til, parallelt med eller endog uavhengig av den tjeneste kirken — den institusjonelle kirke — utfører, gjennom forkynnelse av evangeliet og forvaltningen av sakramentene. Kirke og misjon må sees i ett perspektiv, i sendelsens perspektiv. Missio Dei-teologien har løftet misjonen ut av den sneverhet og isolasjon som den dessverre så lenge har befunnet seg i, og plassert den der den virkelig hører hjemme — midt i sentrum av kirkens liv.

Som sagt: Det er gledelig at kommisjonen så sterkt og klart går inn for den «nye» misjonsforståelse. Når det gjelder de enkelte momenter og deres forhold til det jeg har kalt «helhetssynspunktet», har jeg følgende å bemerke:

1. *Den geografiske faktor.* — Med Missouri-synodens Staff of the Board for Missions definerer vårt dokument nøkkelbegrepet «menighet i misjon» slik: en samling troende som forstår seg selv som Guds folk på et bestemt sted, sendt av Gud til alle mennesker som omgir dem, på alle felter av menneskelivet — og til alle mennesker over alt.

Dette er en utmerket definisjon, bl. a. fordi den så klart gir uttrykk for den inkluderende karakter det bibelske misjonsbegrep har. Alle mennesker i alle områder av verden og i alle sammenhenger og situasjoner, — det er ikke noe mindre enn dette det er tale om. Men den geografiske faktor blir ikke understreket slik den har krav på. Og jeg tenker da ikke bare på den kjensgjerning at bestemte geografiske områder fortsatt må betegnes som misjonsmarker (i dette ords tradisjonelle betydning), men på den sannhet som Det nye testamente sterkt og ofte understreker, nemlig at evangeliet om Riket «skal forkynnes over *hele jordrike* til et vidnesbyrd for *alle folkeslag*» (Mt. 24:14, jfr. Mt. 28:19, Ap.gj. 1:6 o. fl.).

Så riktig og så viktig som det er å betone, som vårt dokument altså gjør, at misjon betyr misjon i alle seks verdensdeler, er det på den annen side nødvendig å fremholde at misjon er grense-overskridelse. Sant nok, det er i denne sammenheng ikke bare tale om *geografiske* grenser, men fundamentalt dog *også* disse. Hvor det tales *konkret* om misjonsoppgaven og misjonsarbeidet (og det gjøres det i stor utstrekning), er det med henblikk på vår vestlige verden, og her igjen — naturlig nok — først og fremst vårt eget land. At så skjer, kan kommisjonen på ingen måte klandres for. Men misjon er den gjerning som sikter på å gjøre det mulig for *alle* mennesker på *alle* steder å få del i Guds frelse i Jesus Kristus.

2. *Den eskatologiske dimensjon.* — Heller ikke denne har fått den plass — den selvstendige plass — i fremstillingen som den fortjener. Misjonen har, ikke bare en geografisk, men også en temporal dimensjon, jfr. igjen Mt. 24:14: «og så skal enden komme». Misjonen er noe mer enn et historisk fenomen. Den er bærer og virkeliggjør av historiens idé.

Når menigheten fungerer som den skal og samles om ham som sender den, heter det i vårt dokument, da er den eskatologiske frelse til stede som realitet og løfte. Menigheten er, som det også sies, ved hele sin eksistens bestemt av «et usyn-

lig og kommende herredømme». Så riktige som disse uttalelser er, kan de på ingen måte gjøre fyldest for det eskatologiske perspektiv de hellige skrifter opererer med, og det nettopp i forbindelse med sendelsen, misjonen. Det er et hovedsynspunkt vi her har å gjøre med.

3. *Om kirkeforståelsen.* — Hva vårt dokument uttaler om sendelsen og kirken, gir jeg min fulle tilslutning. Men også her vil jeg gjerne komme med noen bemerkninger.

Det forekommer meg at forholdet mellom nådemidler og nådegaver ikke er så klart fremstillet som ønskelig kunne være. På den ene side fremholdes det at Herrens møte med sitt folk skjer gjennom *nådemidlene*, på den annen side at det er gjennom *nådegavene* Kristus utøver sitt herredømme og gir menigheten del i sin makt og myndighet. Begge synspunkter er selvfølgelig riktige, dvs. nytestamentlige. Men jeg skulle gjerne ha sett at sammenhengen mellom nådemidlene og nådegavene var blitt fremhevet, likeså sammenhengen mellom embete og nådegave (så meget mer som vi i dette land har en tendens til å understreke *motsetningen* mellom disse).

Et annet punkt er det som sies om kirken som Guds folk og som sosial størrelse, dvs. som en åndelig og en institusjonell virkelighet. Men er dette en riktig distinksjon? Guds folks eksistens er betinget og bestemt også av det institusjonelle, — kommisjonen selv ser det jo slik. Det rette må være å skjelne mellom kirken som Guds folk i åndelig og institusjonell forstand, og kirken som blott og bart sosialt fenomen. Det er i *begge* tilfelle tale om strukturer, men i det første om en struktur som hører med til kirkens vesen og derfor er av permanent karakter, i det annet om en struktur som har med kirkens ytre uttryksform i verden å gjøre og som derfor bare er av temporær art, dvs. som er steds- og situasjonsbestemt.

Et tredje punkt er at det økumeniske aspekt overhodet ikke er nevnt. Hele veien er det Den norske kirke det tales om, og *bare* denne. Men misjonsvirksomhet er eo ipso *økumenisk* virksomhet (jfr. Joh. 17). Nettopp ut fra det inkluderende misjonsbegrep rapporten så sterkt fremholder, ville det ha vært naturlig at den sannhet som heter det kristne fellesskap, resp. den verdensvide kirke hadde fått er klart uttrykk. Det er meget mulig at kommisjonen også har hatt syn for disse ting, men at man har måttet begrense seg til oppgaven som var å undersøke strukturen i menigheten.

4. *Vår norske situasjon.* — Jeg har en følelse av at kommisjonens analyse av den norske situasjon ikke går dypt nok. Det er i vårt land, heter det, to «arbeidslinjer», nemlig «en kirke-offisiell», dvs. den som representeres ved den aktivitet som skjer ved det geistlige embete, menighetens ansatte funksjonærstab og menighetsrådet, — og «en *frivillig*», dvs. den som er representert ved lokale lag og foreninger knyttet til landsomfattende organisasjoner for ulike kirkelige formål. Mellom disse to strukturer hersker det stort sett fordragelighet, sies det, — forholdet kan karakteriseres som «fredelig sameksistens». «Begge strukturer har bevist sin livsrett og begge er funksjoner av den ene og samme kirke».

Det hadde vært naturlig, synes jeg, at *det teologiske problem* denne paradoksale situasjon reiser, var tatt opp til behandling, — her, om noe sted, trenges «prinsipiell drøftelse». Det norske begrepspar «kirken og organisasjonene», som også vårt dokument opererer med, gjenspeiler klart den uklarhet som råder på dette punkt. Hva betyr egentlig det store lille ord «og» i denne sammenheng? Er det ikke *samme* virkelighet vi har med å gjøre i dem begge? Men kan de i så fall betraktes og vurderes som to *forskjellige* størrelser, som to *selvstendige* størrelser? Det er på høy tid at det tas et oppgjør med hele denne terminologi, og med den kirke- og menighetsforståelse som ligger bak den. Jeg hadde håpet at kommisjonen ville ha gått radikalt til verks her, dvs. at den ville ha tatt opp til ny gjennomtenkning vår situasjon som kristenfolk og kirkefolk, — for igjen å bruke en typisk norsk betegnelse. (Kristenfolket og kirkefolket er jo i dette land to størrelser, to kategorier.)

Å sette ved siden av hverandre, som vårt dokument gjør, det offisielt eller institusjonelt kirkelige og det frivillig-kristelige, er etter min mening ikke berettiget. Det er ikke bare i organisasjonene at det spontane og frivillige kommer til uttrykk. Også vårt kirke- og menighetsarbeid er i høy grad båret av frivillige krefter. På den annen side gjør det institusjonelle seg gjeldende også i organisasjonene. De to «strukturer» griper forøvrig i stor utstrekning over i hverandre.

Kommisjonen betrakter det som både berettiget og ønskelig at *diakonien* integreres i kirken. Noe tilsvarende sies imidlertid ikke om *misjonen*, — til tross for at nettopp misjonen er selve «saken», og til tross for at tanken om at Guds folk *som helhet* er sendt til verden vel bare kan virkeliggjøres gjennom en slik integrasjon. Jeg skulle ha lyst til å spørre: Hva er den *teologiske* motivering for det syn (som er det rådende blant oss) at et *Diakoniråd* for Den norske kirke er en god og riktig ting, men at et *Misjonsråd* for Den norske kirke ikke kan aksepteres? Er det fordi diakonien er «kirkelig», at vi går inn for det første, og er det fordi misjonen er «kristelig», at vi må forkaste det siste?

BOKMELDINGER

Som leserne av vårt tidsskrift nok har lagt merke til, har det i flere tilfeller hendt at bøker er blitt meldt først en god tid etter at de kom ut. Vi beklager dette, men «forsinkelsen» skyldes dels at NOTM bare utkommer med fire hefter pr. år, dels at det p.g.a. rikelig tilgang på stoff har vært vanskelig å avse mer plass til orientering om litteratur. *Red.*

Krishna, Allah eller Kristus. Av Sigfried Estborn. Stockholm 1969. 139 s. Sv.kr. 15,—.

Møte med verdensreligionerna. Av Tore Furberg. Stockholm 1969. 148 s. Sv.kr. 19,—.

Tro møter tro. Svenska Kyrkans Missions årsbok 1969. Uppsala 1969. 198 s. Sv.kr. 10,—.

I det møte mellom folkene som er et slikt markant trekk i vår tid, gjør også religionene seg sterkt gjeldende. Vi ser det bl.a. i den fornyelse de ikke-kristne religioner har opplevet i sammenheng med den nasjonale og politiske frigjøringsbevegelse i Asia og Afrika, og som har ført til at disse religioner i dag utfolder en betydelig aktivitet også i de vestlige land (hva vi hittil har kalt «kristenheten»). I og med den nye situasjon verden som helhet befinner seg i, er religionene kommet på talefot med hverandre som aldri før. En dialog mellom dem er innledet. Ja, i flere tilfeller dreier det seg ikke bare om samtale, men om samarbeid. Religionene må gå sammen, hevdes det, for å fremme fred og rettferdighet og for å bekjempe sult og sykdom, fattigdom og uvitenhet. Eksponenter for denne tilnærming mellom religionene, på grunnlag av gjensidig forståelse og respekt, er bl.a. det sekretariat for kontakt med de ikke-kristne religioner Vatikanet har opprettet, og en rekke tilsvarende institusjoner på protestantisk hold samt flere internasjonale organisasjoner hvor representanter for de forskjellige religioner møtes og drøfter spørsmål av felles interesse (som man gjerne uttrykker det).

De bestrebelsler vi her har nevnt, er ikke uten videre å oppfatte som synkretistiske, dvs. som uttrykk for en forståelse av religionene som ulike ytrings-